

AANVULLEND ECOLOGISCH
VELDONDERZOEK

PLANGEBIED KROMKAMP

TE SINDEREN

GEMEENTE OUDE IJSSELSTREEK

Aanvullend ecologisch veldonderzoek Plangebied Kromkamp te Sinderen in de gemeente Oude IJsselstreek

Opdrachtgever	Gemeente Oude IJsselstreek Postbus 42 7080 AA Gendringen
Project	OUD.G10.ECO2
Rapportnummer	10065728
Status	Eindrapportage
Datum	21 oktober 2010
Vestiging	Doetinchem
Opsteller	Ing. K. Wopereis
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. L. Hunink-Verwoerd
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en onderzoeksbureaus, die werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en de belangen behartigt van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbers een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy aanvaardt derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
2.1	Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	1
2.2	Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	1
3.	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	2
4.	ONDERZOEKSMETHODIEK	2
5.	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	4
5.1	Vleermuizen.....	4
5.2	Steenmarter	5
6.	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	6
7.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	7

Bijlage 1: Schets foeragegedrag vleermuizen en mogelijke verblijfplaatsen buiten onderzoekslocatie

Bijlage 2: Tekening toekomstige situatie

1. INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Oude IJsselstreek opdracht gekregen voor het uitvoeren van een vleermuisonderzoek ten behoeve van het project plangebied Kromkamp te Sinderen in de gemeente Oude IJsselstreek.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die Econsultancy bv in juni 2010 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 10035331 OUD.G10.ECO1).

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde richtlijnen en protocollen. In dat kader verklaart Econsultancy ten behoeve van de onderzoekslocatie niet eerder betrokken te zijn geweest, met uitzondering van de quickscan, voor ecologische advisering of ecologisch onderzoek.

Voor zover bij de opdrachtgever bekend, is er niet eerder ecologisch onderzoek op de onderzoekslocatie uitgevoerd.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie (1.14 ha) betreft het plangebied Kromkamp, circa 0,5 km ten noordoosten van de kern van Sinderen, in de gemeente Oude IJsselstreek.

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 41C (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 228.840, Y = 435.530. De onderzoekslocatie is gelegen in het kilo-meterhok 228/435.

De onderzoekslocatie is bebouwd met een metalen loods van een metaalwarenbedrijf. Ten noorden van het bedrijf is het pand aan de Aaltenseweg 20 in gebruik als bedrijfspand/kantoorruimte. Het bedrijfspand is voorzien van een pannendak. De terreindelen direct ten noordoosten en -westen van het metaalwarenbedrijf zijn in gebruik als parkeerplaats en voorzien van een klinkerverharding. Het westelijk deel van de onderzoekslocatie is in gebruik als voetbalveld. Rond het voetbalveld bevindt zich een groenstrook met verschillende bomen en struiken. Op het westelijke deel van het veld is een kleine speeltuin met enkele eiken aanwezig. Westelijk langs de onderzoekslocatie bevindt zich een rij met zwarte elzen.

Direct ten noorden van de onderzoekslocatie bevindt zich het Buurtschapshuis. Ten noorden en oosten van de onderzoekslocatie bevinden zich woonhuizen die behoren tot de kern van Sinderen. Ten zuiden en ten westen van de onderzoekslocatie zijn weilanden aanwezig.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens het metaalwarenbedrijf te slopen, waarna binnen de onderzoekslocatie woningbouw zal worden gerealiseerd (bijlage 2). De groenstroken blijven grotendeels gehandhaafd en er zullen meer bomen worden geplant. Noordwestelijk op de onderzoekslocatie komt een klein voetbalveld.

3. RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan van juni 2010 is gebleken dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, er meer informatie is benodigd omtrent het gebruik van de onderzoekslocatie door vleermuizen en steenmarter.

Vleermuizen

Het bedrijfspand op de onderzoekslocatie is geschikt voor vleermuizen vanwege de aanwezigheid van ruimtes onder de dakpannen. Vleermuizen kunnen mogelijk ook van de spouwruimte gebruik maken middels open stootvoegen en dakranden. De loods op de onderzoekslocatie is ongeschikt voor vleermuizen. Gelet op het besloten karakter van het westelijke terreindeel, dat bestaat uit grasveld omgeven door bomen, is het niet op voorhand uit te sluiten dat het een belangrijk foerageergebied voor vleermuizen is. Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat vleermuizen gebruik maken van het bedrijfspand op de onderzoekslocatie als verblijfplaats of van de sportvelden als foeragegebied. Door het uitvoeren van nader onderzoek binnen het geschikte seizoen kan dit worden vastgesteld.

Steenmarter

Steenmarters gebruiken zolders, loze ruimtes onder het dak, schuurtjes en dergelijke, als verblijfplaats. Een steenmarter heeft binnen zijn territorium verscheidene verblijfplaatsen. Voor deze soort geldt geen vrijstelling van de Flora- en faunawet; de verblijfplaatsen zijn het gehele jaar beschermd. Steenmarter komt in het oosten van Nederland steeds vaker voor. Voor deze soort is geadviseerd om enkele maanden voorafgaand aan de sloop een inspectie uit te voeren aan de binnenzijde van de bebouwing.

4. ONDERZOEKSMETHODIEK

Vleermuizen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre vleermuizen van de onderzoekslocatie gebruik maken, is als aanvulling op de quickscan (rapport 10035331 OUD. G10. ECO1), nader onderzoek uitgevoerd binnen het geschikte seizoen. Vervolgens is vastgesteld of er overtredingen plaats zullen vinden bij de voorbereiding en de uitvoer van het project.

Voor vleermuizen zijn er in de periode juni tot half september in totaal vier aanvullende veldbezoeken uitgevoerd. De veldbezoeken zijn in de avonduren en/of ochtenduren uitgevoerd. De inventarisatiemethode conform is het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 5 maart 2010), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijf, kraamverblijf en paarverblijf/zwermplaats voor gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Verschillende functies zijn zoveel mogelijk gecombineerd uitgevoerd.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van de onderzoekslocatie gebruik kunnen maken (juni - september). Winterverblijfplaatsen zijn zeer lastig aan te tonen. Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Naast kraam- en paarverblijfplaatsen is het aanvullende onderzoek ook gericht op de functie zomerverblijfplaats.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x). Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende of zwermende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen sociale geluiden vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken. De bebouwing waarbij dit fenomeen wordt waargenomen kan worden aangemerkt als paarverblijfplaats.

In de onderstaande tabellen zijn de data per soortgroep en tijdstippen per veldbezoek, inclusief waarnemingscondities, weergegeven.

Tabel I *Onderzoeksinspanning per soortgroep*

	april	mei	juni	juli	augustus	september	oktober
vleermuizen	-	-	1 x 2 uur	1 x 2 uur	1 x 3 uur	1 x 3 uur	

Tabel II *Tijdstippen en de waarnemingscondities per veldbezoek betreffende vleermuizenonderzoek*

datum	ochtend/avond	gem. temp. (°C)	bewolking (%)	wind (bft.)	neerslag
23 juni 2010	ochtendbezoek	10	30	0	-
14 juli 2010	avondbezoek	17	50	2	-
25 augustus 2010	avondbezoek	16	40	1	lichtelijk mot regen
15 september 2010	avondbezoek	11	40	2	-

Steenmarter

Voor steenmarter is een eenmalige inspectie uitgevoerd aan de binnenzijde van de te slopen bebouwing. Dit bezoek heeft plaatsgevonden op 21 oktober 2010.

5. ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Tijdens de ochtendronde op 23 juni is gelet op invliegende dieren die na een nacht jagen terugkeren naar de verblijfplaats waar ze zich overdag bevinden. Er zijn tijdens dit veldbezoek rond de bebouwing geen vleermuizen aangetroffen. Er zijn geen invliegende dieren waargenomen. Tijdens die ochtend zijn twee á drie gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen op het westelijk deel van de onderzoekslocatie rond de groenstrook nabij het voetbalveld en rond de eiken.

Tijdens het tweede veldbezoek op 14 juli zijn rond 22:30 in de omgeving van de te slopen bebouwing (woonhuis nummer 20) 3 vleermuizen aangetroffen. De exemplaren konden niet exact gelokaliseerd worden, er is niet gezien dat zij uitvlogen uit de bebouwing. Op het westelijk deel van de onderzoekslocatie zijn wederom 3 foeragerende gewone dwergvleermuizen rond de groenstrook en de enkele eiken waargenomen.

Tijdens het derde veldbezoek op 25 augustus 2010 is gelet op baltsende vleermuizen die sociale geluiden produceren. Er zijn geen baltsende vleermuizen op de onderzoekslocatie aangetroffen. Later op de avond (23:15 uur) zijn twee gewone dwergvleermuizen, waarvan 1 baltsend, nabij de onderzoekslocatie waargenomen. De vleermuizen vlogen heen en weer rond woonhuis nummer 16 en 18. Deze activiteit wijst op een paarverblijf in woning nummer 16 of in woningnummer 18. Er is die avond op de onderzoekslocatie weinig vleermuisactiviteit gehoord.

Tijdens het laatste bezoek op 15 september is specifiek gelet op het voorkomen van vleermuizen rond de te slopen bebouwing. Ook deze avond zijn geen vleermuizen rond de bebouwing waargenomen tijdens het uitvliegmoment. Er zijn enkele (3 á 4) foeragerende vleermuizen waargenomen op het westelijk deel van de onderzoekslocatie. Dit betreft hetzelfde foerageergedrag als in de eerste en tweede ronde

Verblijfplaatsen binnen de onderzoekslocatie

Tijdens het tweede veldbezoek zijn enkele vleermuizen rond de te slopen bebouwing waargenomen. Het kon echter niet worden aangetoond dat zij afkomstig waren uit de bebouwing. Tijdens de overige veldbezoeken zijn geen vleermuizen waargenomen rond de te slopen bebouwing. Er kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat er een vaste- rust en of verblijfplaats van vleermuizen aanwezig is binnen de onderzoekslocatie.

Verblijfplaatsen buiten de onderzoekslocatie

Tijdens het derde veldbezoek zijn twee gewone dwergvleermuizen, waarvan 1 baltsend exemplaar, net buiten de onderzoekslocatie waargenomen. De waargenomen baltsende gewone dwergvleermuis had belangstelling voor nabijgelegen gebouwen. Er is mogelijk een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis aanwezig in de woning Aaltenseweg 16 of in huis nummer 18. Verder zijn er geen verblijfplaatsen in de nabijheid van de onderzoekslocatie aangetroffen.

Foeragerende / passerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn er binnen de onderzoekslocatie drie á vier foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen op het westelijk deel van de onderzoekslocatie rond de groenstrook (zie bijlage 1). Het toekomstige ontwerp van de onderzoekslocatie laat zien dat er voldoende groenstructuren aanwezig blijven (zie bijlage 2). Ook worden er bomen aangeplant. Hierdoor is er geen sprake van aantasting van foerageergebied binnen de onderzoekslocatie. De plannen zullen, gezien de kleine aantallen vleermuizen, ook geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Voor verlichting geldt deze niet teveel richting groenstroken te situeren.

Het is niet te verwachten dat de foeragerende vleermuizen op de onderzoekslocatie een andere verblijfplaats in de omgeving moeten zoeken door de voorgenomen ingreep op de onderzoekslocatie.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Door de herstructurering van de onderzoekslocatie worden geen vliegroutes verstoord. Tijdens de veldbezoeken zijn geen eenduidig vliegpatronen aangetroffen die door meerdere individuen worden gevolgd. De waargenomen vleermuizen betreffen exemplaren, die uit verschillende richtingen afkomstig zijn en binnen de onderzoekslocatie foerageren. Overtreding ten aanzien van vliegroutes is hierbij niet aan de orde.

5.2 Steenmarter

Tijdens de eenmalige inspectie zijn de zolderruimtes van de te slopen bebouwing onderzocht. De loods heeft een enkel plafond, waardoor deze ongeschikt is voor steenmarter. Er zijn geen aanwijzingen gevonden op het gebruik door steenmarter. Een overtreding ten aanzien van het verstoren van een vaste rust- of verblijfplaats van steenmarter is niet aan de orde.

6. TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen.

Verblijfplaatsen

Op de onderzoekslocatie is in de te slopen bebouwing geen vaste rust- of verblijfplaats vastgesteld van vleermuizen en steenmarter. Ter plaatse van de Aaltenseweg nr. 16 en nr. 18 zijn indicaties waargenomen die duiden op een mogelijke paarverblijfplaats voor vleermuizen. Gezien de aard en omvang van de voorgenomen ingrepen op de onderzoekslocatie ondervinden verblijfplaatsen in de directe omgeving, geen hinder van de voorgenomen plannen. Omdat het protocol is gevolgd kan met voldoende zekerheid worden uitgesloten dat er geen verblijfplaats voor vleermuizen aanwezig is op de onderzoekslocatie. Ten aanzien van de voorgenomen plannen is er geen sprake van verstoring met betrekking tot een vaste rust- en verblijfplaats van vleermuizen. Hierdoor is overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde.

Ondanks dat er aan de onderzoeksinspanning van het vleermuisprotocol is voldaan, kan het nooit volledig worden uitgesloten dat een incidentele verblijfsfunctie van één of enkele individuen wordt gemist. Het protocollair onderzoek is een reeks van momentopnames, waardoor niet elke avond en/of ochtend gedurende het seizoen onderzoek plaats kan vinden. Wanneer er tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch één of meerdere vleermuizen worden aangetroffen dienen de sloopwerkzaamheden ter plaatse tijdelijk te worden gestaakt en dient er in eerste instantie contact te worden opgenomen met Econsultancy of een lokale vleermuisdeskundige. In overleg zal vervolgens worden bepaald hoe er verder gehandeld dient te worden en welke eventuele maatregelen getroffen moeten worden.

Foeragerende / passerende vleermuizen en vliegroutes

Het westelijk deel van de onderzoekslocatie vormt een foerageergebied voor 3 á 4 gewone dwergvleermuizen. In de toekomstige situatie blijven voldoende groenstructuren aanwezig, waardoor er geen sprake is van aantasting van foerageergebied. De plannen zullen, gezien de kleine aantallen vleermuizen, ook geen aantasting van belangrijk foerageerhabitat vormen. Tijdens de veldbezoeken zijn geen eenduidig vliegpatronen aangetroffen die door meerdere individuen worden gevolgd. Overtreding ten aanzien van vliegroutes is hierbij niet aan de orde.

7. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van de gemeente Oude IJsselstreek een vleermuisonderzoek en een steenmarter inspectie uitgevoerd ten behoeve van het project plangebied Kromkamp te Sinderen in de gemeente Oude IJsselstreek.

De onderzoeken zijn uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Voorgenomen ingreep:

De initiatiefnemer is voornemens het metaalwarenbedrijf te slopen, waarna binnen de onderzoekslocatie woningbouw zal worden gerealiseerd. De groenstroken blijven grotendeels gehandhaafd en er zullen meer bomen worden geplant. Noordwestelijk op de onderzoekslocatie komt een klein voetbalveld.

Waarnemingen en te verwachten soorten:

Op basis van de huidige gegevens kan met voldoende (ecologische en juridische) zekerheid worden aangenomen dat de te slopen bebouwing binnen de onderzoekslocatie geen verblijfsfunctie heeft voor vleermuizen. Het westelijke deel van de onderzoekslocatie vormt een foerageerhabitat voor 3 á 4 gewone dwergvleermuizen. Ten oosten van de onderzoekslocatie, rond woningen Aaltenseweg nr. 16 en nr. 18, bevindt zich mogelijk in een van de huizen een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Tijdens de veldbezoeken zijn geen eenduidige vliegpatronen aangetroffen dat door meerdere individuen wordt gevolgd. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de te slopen bebouwing wordt gebruikt door steenmarter.

Maatregelen ter voorkoming van overtredingen van de Flora- en faunawet:

In het kader van de voorgenomen plannen zijn er geen overtredingen te verwachten ten aanzien van vleermuizen en steenmarter. Opgemerkt wordt dat voor broedvogels geldt dat het verwijderen van nestgelegenheden buiten het broedseizoen gebeurt.

Wanneer er tijdens de werkzaamheden onverhoopt toch één of meerdere vleermuizen worden aangetroffen dienen de sloopwerkzaamheden ter plaatse tijdelijk te worden gestaakt en dient er in eerste instantie contact te worden opgenomen met Econsultancy of een lokale vleermuisdeskundige.

Noodzaak aanvraag ontheffing Flora- en faunawet artikel 75c

Ontheffingsaanvraag voor overtreding van verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet ten aanzien van het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen is niet aan de orde.

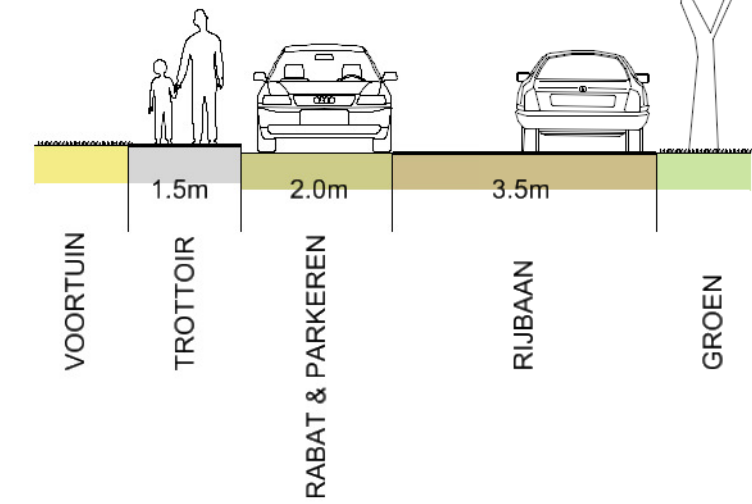
Vrijblijvend advies

Vogelbescherming Nederland heeft samen met BAM Utiliteitsbouw een checklist ontwikkeld, waarmee een bouwonderneming zijn projecten en de directe omgeving natuurvriendelijker kan maken. Door middel van het beantwoorden van enkele ja/nee vragen, kunnen eenvoudige maatregelen worden toegepast die goed zijn voor de natuur en speciaal voor vogels. U vindt deze checklist op de site van de vogelbescherming (www.vogelbescherming.nl) onder vogels beschermen, stad en dorp, gemeenten en bedrijven.

Bijlage 2 Tekening toekomstige situatie

Principedoorsnede woonstraat
schaal 1:100

Gemeente Oude IJsselstreek
Stedenbouwkundig ontwerp Kromkamp
te Sinderen

WERKNR. / 64-102

DATUM / 14 sept. 2009

SCHAAL / 1 : 1000

a/amer
ruimtelijke ontwikkeling

Zonnehof 43
3811 NC Amerstort

033 - 462 16 23
bureau@amer.nl
www.amer.nl